

Slutbetänkande Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31)

Remiss från Kulturdepartementet
Remisstid den 30 september 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Kulturdepartementet har remitterat betänkandet Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31) till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningen innehåller förslag om ett statligt investeringsprogram för kultur med syftet att öka den privata finansieringen och bredda finansieringskällorna och därigenom tillföra kulturen ytterligare resurser. Investeringsprogrammet består av två delar:

- Skattereduktion för gåvor till kultur
- Offentlig matchning av gåvor till kultur

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och Stockholms Stadshus AB. Kulturförvaltningen har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet, med ett par förbehåll och synpunkter. Ställningstagandet gäller under förutsättning att finansieringen sker utan att den befintliga offentliga finansieringen till kultursektorn minskar.

Kulturförvaltningen tillstyrker förslagen i betänkandet, under förutsättning att dess finansieringen genomförs utan att befintlig finansiering av kultursektorn minskar.

Stockholms Stadshus AB instämmer i huvudsak med slutbetänkandets förslag. De lyfter även att den föreslagna försöksperioden på fyra år är för kort samt att det bör utredas ytterligare vilken effekt de föreslagna åtgärderna kan få för kulturverksamhet som inte bedrivs i aktiebolagsform.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag ser positivt på att fler vägar öppnas för att stärka kultursektorn så länge det inte sker på bekostnad av den offentliga finansieringen. Privata bidrag ska vara ett tillskott, inte en anledning för staten, regionerna och kommunerna att dra undan sitt ansvar att säkra kulturens grundfinansiering.

När det gäller förslaget om skattereduktion för gåvor till kultur ser vi en risk i att dagens utformning stänger ute vissa kulturverksamheter enbart för att de har fel organisationsform. Det förslaget behöver ses över. Detsamma gäller matchningssystemet, för att det ska fungera i praktiken måste institutioner och mindre kulturaktörer få det stöd och den kompetens som krävs för att faktiskt kunna ta del av medlen.

Jag är positiv till att privatpersoner, stiftelser eller företag vill bidra till det offentliga kulturplaner och institutioner. Ett sådant engagemang kan vara värdefullt. Men det finns en gräns som inte får suddas ut, pengarna får finansiera, men de får aldrig styra. Därför krävs det en kulturpolitik som säkrar att det offentliga står som garant för att kulturen alltid ska ha den finansiering som krävs för att uppfylla de kulturpolitiska målen.

Stockholm den 16 september 2026

Torun Boucher

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/753-
2. Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31), dnr KS 2026/753-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Gulan Avci (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslaget till beslut
2. Att därutöver anföra följande:

Ett fritt kulturliv behöver kunna stå på flera ben. Liberalerna välkomnar därför utredningens förslag om skattereduktion för gåvor till kultur och offentlig matchning

av privata gåvor. Fler finansieringskällor kan tillföra nya resurser, minska kulturens ensidiga beroende av offentliga anslag och stärka dess självständighet.

Offentlig finansiering kommer även fortsättningsvis att vara viktig, men privata gåvor och sponsring ska ses som en möjlighet, inte som ett hot. Regelverket måste vara enkelt, transparent och förutsägbart samt utformas så att en bred krets av kulturverksamheter kan ta del av de nya finansieringsmöjligheterna.

Principen om armlängds avstånd ska värnas oavsett finansieringskälla. Varken politiker eller enskilda finansiärer ska styra kulturens konstnärliga innehåll. Kulturpolitiken ska skapa goda förutsättningar för frihet, kvalitet och mångfald.

Utredningen föreslår att gåvor till kultur ska kunna ge skattereduktion. Mottagarna måste uppfylla krav på bland annat allmännyttigt ändamål, redovisning, revision och kontroll. Något uttryckligt demokratikriterium behandlas däremot inte. Därmed framgår det inte att de demokratikriterier som sedan 2025 gäller för många statliga bidrag till civilsamhället också ska tillämpas när en kulturorganisation godkänns som gåvomottagare.

Sedan den 1 januari 2025 gäller ett demokratikriterium för statligt stöd till bland annat trossamfund och genom flera statsbidragsförordningar. Det innebär att stöd inte ska lämnas till en organisation om den eller dess företrädare exempelvis utövar, hotar med eller uppmanar till våld, diskriminerar eller kränker människors grundläggande fri- och rättigheter, motarbetar det demokratiska styrelseskicket eller försvarar eller främjar sådana handlingar. Syftet är att offentliga medel inte ska finansiera verksamheter som undergräver demokratin samt att skapa tydliga, enhetliga och rättssäkra regler för bidragsgivningen.

Det är rimligt att även den föreslagna skattereduktionen för gåvor till kultur förenas med motsvarande krav. Organisationer som inte uppfyller demokratikriteriet bör inte kunna godkännas som gåvomottagare inom ett system där gåvorna subventioneras genom skattesystemet.

Särskilt uttalande av borgarråden Dennis Wedin och Andrea Hedin (båda M) enligt följande.

Moderaterna välkomnar utredningens ambition att stärka kulturen genom fler finansieringskällor. Mer privat finansiering kommer stärka det fria kulturlivet och innebära stora möjligheter för att Stockholms kulturliv ska bli ännu bättre och mer differentierat.

Det är angeläget att reformen utformas så att den omfattar en bred krets av kulturaktörer. Organisationsformen bör inte i sig avgöra om en verksamhet kan ta del av skattereduktion eller matchning. Även privatägda aktiebolag och ekonomiska föreningar med tydligt allmännyttigt och icke-vinstdrivande syfte bör kunna omfattas. Därtill behöver matchningssystemet vara enkelt, förutsägbart och präglas av armlängds avstånd.

Möjligheterna för fler att vara med och enklare bidra till finansieringen av kulturlivet möjliggör också för de offentliga resurserna att bättre prioriteras på de verksamheter kommunen har större ansvar för – inte minst bibliotek och barnkultur.

Vi ser goda förutsättningar för förslaget kommer stärka kulturlivet i Stockholm, men vill också påtala behovet att staden för ett framåtlutat och konstruktivt arbete i att möjliggöra för mer kultur. Det handlar om allt ifrån att korta handläggningstider och förenkla tillståndprocesser för konsertscener till att upplåta offentliga platser och lokaler för utställningar eller teater.

Ärendet

Kulturdepartementet har remitterat betänkandet Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31) till bland annat Stockholms stad för yttrande. Utredningen innehåller förslag om ett statligt investeringsprogram för kultur med syftet att öka den privata finansieringen och bredda finansieringskällorna och därigenom tillföra kulturen ytterligare resurser. Investeringsprogrammet består av två delar:

- Skattereduktion för gåvor till kultur
- Offentlig matchning av gåvor till kultur

Idag kan skattereduktion ges för gåvor inom vetenskaplig forskning och social hjälpverksamhet. Utredningen föreslår att skattereduktion för gåvor även ska kunna ges för gåvor till kultur. Förslaget innebär att privatpersoner och företag som ger gåvor till kultur ska kunna få 25 procent skattereduktion för gåvobelopp upp till en miljon kronor per år. Mottagare av gåvan kan vara stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som främjar kultur samt myndigheter, regioner, kommuner och offentligt ägda aktiebolag som bedriver kulturverksamhet.

Offentlig matchning av gåvor till kultur

Utredningen föreslår införande av ett matchningssystem som innebär att staten åtar sig att förstärka vissa privata gåvor enligt en viss proportion (t.ex. 25 procent i statligt tillägg) inom ramen för ett investeringsprogram. Syftet är att öka incitamenten till givande och tillföra mer resurser till kulturen. Matchning förekommer redan i flera länder. Förslaget är att tre modeller för matchning ska prövas under en första investeringsprogramperiod och sedan utvärderas med avseende på effektivitet inför nästa fyraårsperiod. Förslaget är att cirka en miljard kronor avsätts i den statliga budgeten för den första investeringsprogramperioden och att medlen återupprepas vid kommande fyraårsperioder.

Matchningsmodeller:

Insamlingskampanjer för stora gåvor, avser tidsbegränsade större satsningar av nationell betydelse. Ett semiautomatiskt system, privata gåvor i spannet 1-10 miljoner kronor förstärks genom att mottagande kulturverksamhet får ytterligare 25 procent.

Gräsrotsfinansiering för mindre kulturprojekt, avser kulturverksamhet i mindre skala.

Utgångspunkten är att den privata finansieringen ska komplettera, och inte ersätta, den offentliga finansieringen av kulturen.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och Stockholms Stadshus AB. Kulturförvaltningen har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet, med de förbehåll och synpunkter som anges nedan. Ställningstagandet gäller under förutsättning att finansieringen sker utan att den befintliga offentliga finansieringen till kultursektorn minskar.

Generella synpunkter

Stadsledningskontoret delar utredningens utgångspunkt att medel till kultur är en investering som genererar en mångfald av värden, både sociala, kulturella och ekonomiska och att det är positivt att bredda finansieringsmöjligheterna. Det är dock av vikt att säkerställa att investeringsprogrammets övergripande strategiska målsättningar i första hand förankras i de nationella kulturpolitiska målen, som betonar såväl kulturens självständiga värde som dess betydelse för samhällets utveckling. Principen om en armlängds avstånd måste värnas och tydligt genomsyra utformningen av investeringsprogrammets styrning och administration. Regelverket och administrationen för kommuner som gåvomottagare behöver vara enkelt, tydligt och förutsägbart.

Det är av vikt att säkerställa att den privata finansieringen inte leder till att enskilda givare eller andra privata intressen får ett oproportionerligt inflytande över kulturens innehåll och utveckling. En fortsatt stark offentlig grundfinansiering är därför avgörande för ett brett och mångfacetterat kulturutbud som kan tillgodose olika intressen och värna den konstnärliga friheten. Vidare är det väsentligt att säkra att kulturaktörerna får goda förutsättningar att ta del av medlen, för en rättvis fördelning samt att en bred krets av mottagare bör gälla för såväl skattereduktionen som den föreslagna matchningen av privata gåvor.

Avsnitt 7.2. Inför en skattereduktion för gåvor till kultur

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget att införa skattereduktion för gåvor till kultur inklusive förslaget att offentliga aktörer ska kunna vara gåvomottagare. Stadsledningskontoret bedömer dock att den föreslagna avgränsningen av vilka kulturverksamheter som kan vara gåvomottagare, riskerar att utesluta många kulturverksamheter (privatägda aktiebolag eller ekonomiska föreningar) trots att verksamheten kan ha en allmännyttig eller de facto icke-vinstdrivande karaktär. Stadsledningskontoret anser därför att utredningen, om möjligt, bör kompletteras med en lösning som även möjliggör för sådana kulturverksamheter att omfattas av skattereduktionen, under förutsättning att tydliga kriterier kan säkerställa verksamhetens allmännyttiga och icke-vinstdrivande karaktär.

Avsnitt 7.3 Skapa nya incitament genom matchning

Stadsledningskontoret tillstyrker att de olika matchningsinsatserna prövas och bedömer att det bör öka incitamenten till ökat givande. Ett matchningssystem kan i högre grad än en generell skattereduktion bidra till att rikta privat finansiering mot kulturverksamheter och ändamål som annars har svårare att attrahera privat kapital.

Stadsledningskontoret föreslår att förslaget kompletteras med satsningar på stöd till institutioner och det fria kulturlivet, för att bygga upp den kompetens och kapacitet som krävs för att ta del av investeringarna. Stadsledningskontoret ser en risk för att det föreslagna systemet i högre grad gynnar stora aktörer som har resurser att arbeta proaktivt med att attrahera privat finansiering. Stora institutioner och etablerade aktörer har ofta större administrativ kapacitet, etablerade givarkontakter och resurser för fundraising. Det kan innebära att matchningssystemet förstärker befintliga skillnader i finansieringsmöjligheter. Om sådant kunskaps- och kapacitetsstöd inte finns tillgängligt finns det en risk att kommunerna får en ökad belastning genom att behöva stärka och stödja kulturaktörerna i arbetet med insamling och större donationer.

7.3.2 Matchad gräsrotsfinansiering

Stadsledningskontoret efterfrågar en tydligare definition av vad som avses med "gräsrotsfinansiering" och vilka aktörer som kan omfattas av modellen. Det är oklart om även etablerade kulturaktörer, exempelvis teatrar, kan omfattas, eller om modellen främst är avsedd för projekt som drivs inom eller i anslutning till civilsamhället.

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

1.Författningsförslag

Kulturförvaltningen tillstyrker författningsförslagen och ser dem som genomförbara.

7.1 Ta fram ett investeringsprogram för kultur

Kulturförvaltningen välkomnar ambitionen att stärka kulturområdets ekonomi. Det är positivt med flera finansieringskällor för kulturverksamheter, dock under förutsättning att befintlig offentlig finansiering av kultursektorn inte minskar. Konsekvenser för den grundläggande finansieringsprincipen att offentlig verksamhet ska bekostas av offentliga medel skulle vidare behöva belysas vid ett genomförande av reformen.

Den offentliga finansieringen skapar förutsättningar att styra mot kulturpolitiska mål, nå hela kulturlivets ekosystem och säkerställa långsiktighet. Kulturförvaltningen anser därför att det behöver betonas ännu tydligare att privat finansiering bara kan fungera i enlighet med de kulturpolitiska målen om det kompletterar en stark offentlig grundfinansiering, inte som ersättning för det.

Kulturförvaltningen delar utredningens utgångspunkt att medel till kultur är en investering som genererar en mångfald av värden, både sociala, kulturella och ekonomiska. Kulturförvaltningen anser därför att investeringsprogrammets övergripande strategiska målsättningar i första hand bör förankras i de nationella kulturpolitiska målen, som betonar såväl kulturens självständiga värde som dess betydelse för samhällets utveckling. Kulturförvaltningen vill vidare betona att det vid ett genomförande av utredningens förslag är centralt att principen om armslängds avstånd värnas och ges tydligt genomslag i utformningen av investeringsprogrammets styrning och administration. Kulturen är en del av välfärden, beredskapen och en basnäring för Stockholm och Sverige.

Kulturförvaltningen är positiv till att förslagen är utformade så att en bredd av kulturverksamheter omfattas. Kulturlivet i Stockholm och Sverige är ett dynamiskt ekosystem av små, mellanstora och stora aktörer och individer med ibland större, och ibland ingen kommersiell drivkraft. Alla dessa delar i det kulturella ekosystemet har betydelse. Ett belysande exempel är det komplexa system som har etablerat Stockholm som en ledande musikstad. Den omfattande och inkomstbringande exporten av musik från Sverige växer fram ur satsningar på kultur i skolan, kulturskola, studieförbund, konstnärliga utbildningar och annan talangutveckling. En blomstrande musikexport är ett resultat av en bredd av replokal, scener där musiker kan möta sin första publik, inspelningsstudior samt entreprenörer inom de kulturella och kreativa branscherna. Alla dessa delar har lagt grunden till det svenska musikundret. Ett annat exempel är alla de små experimentella scener och gallerier som utvecklar och fångar nya strömningar, uttrycksformer och konstnärskap. De driver en utveckling som, i nästa steg, plockas upp av de stora institutionerna och får genklang nationellt och internationellt.

Kulturförvaltningen ser positivt på att offentliga och ideella kulturverksamheter inkluderas i reformförslagen men kan samtidigt konstatera att privat kulturverksamhet till stor del inte gör det. Det finns begränsningar i vilka delar av kulturlivet som kan gynnas av de förslag utredningen presenterar, varför en offentlig grundfinansiering är avgörande för ett rikt och fritt kulturliv.

Sammanfattningsvis ser kulturförvaltningen att följande risker uppstår om reformen inte tydligare tar sin utgångspunkt i de kulturpolitiska målen och den offentliga grundfinansieringen:

- Hotad konstnärlig frihet: Kulturens oberoende kan undergrävas av för stort privat beroende.
- Ett mindre dynamiskt kulturliv: Kulturlivets dynamik och mångfald kan påverkas av att vissa aktörer som utgör viktiga länkar i kulturlivets ekosystem har svårare att tillgodogöra sig finansiering via det föreslagna reformerna än andra.

- Marknadsstyrning ersätter demokrati: Risken att privata (och mer kortsiktiga) prioriteringar får styra över politiska/kulturpolitiska mål. Principen om armslängds avstånd måste värnas.
- Konjunktürkänslighet: Det finns en risk att den privat finansieringen minskar i lågkonjunktur när den behövs som mest. Kulturförvaltningen delar utredningens bedömning att det behövs olika modeller för att stimulera givande som fungerar för olika situationer, kontexter och nivåer.

Kulturförvaltningen ser positivt på förslaget att flera olika modeller provas parallellt under en fyraårsperiod. Den föreslagna fyraårsperioden uppfattar dock kulturförvaltningen, utifrån förvaltningens långa erfarenhet av stödsystem, som en alltför snäv tidsperiod för att fullt ut kunna utvärdera effekterna av de föreslagna förändringarna.

7.2. Inför en skattereduktion för gåvor till kultur

7.2.1 Kultur som ändamål för gåvor som kan ge skattereduktion

Kulturförvaltningen är positiv till att främjande av kultur används som ändamål för gåvor som kan ge skattereduktion och tillstyrker förslaget om skattereduktion för gåvor till kultur.

7.2.2 Gåvor till kulturverksamhet som bedrivs av det offentliga

Kulturförvaltningen tillstyrker även förslaget om att införa särskilda bestämmelser för att möjliggöra gåvor till kulturverksamheter som bedrivs av offentliga aktörer.

7.2.3 Beloppsgränsen för fysiska personer

För att möjliggöra en stabil finansiering och en större givandekraft via denna typ av gåvor skulle kulturförvaltningen välkomna en högre beloppsgräns än den föreslagna 1 mnkr. Kulturförvaltningen vill här peka på att 1 mnkr är ett lägre belopp jämfört med många andra länder så som till exempel Danmark och Finland.

7.3 Skapa nya incitament genom matchning

Kulturförvaltningen tillstyrker att de olika matchningsinsatserna provas. Att det kommer mer pengar in i den kulturella infrastrukturen är välkommet och kulturförvaltningen delar utredningens bedömning att det behövs ett substantiellt tillskott i matchningen för att reformerna ska få effekt. Generellt kan sägas att fördelar med ett matchningssystem är att det kan utlösa givande som annars inte skett, att det blir mer styrbart än enbart ett skatteincitament samt att det kan förstärka kulturområdets förutsättningar att själva bedriva insamlingsarbete och därigenom bredda sin finansiering. Matchningen är även intressant eftersom den internationellt har visat på tydligt ökad vilja till privat finansiering.

Nackdelar med ett matchningssystem kan vara risk för att systemets ekonomiska omfattning inte motsvarar behovet samt att resurser koncentreras till verksamheter med förmåga och resurser att bedriva insamlingskampanjer, vilket kan leda till oönskade snedvridningar i finansieringen. Förslaget skulle därför behöva

kompletteras med satsningar på stöd till institutioner och det fria kulturlivet för att bygga upp den kompetens och kapacitet som krävs för att ta del av investeringarna. Ett stödbehov som lyftes av Myndigheten för kulturanalys (MYKA) i deras utvärdering och analys av privat finansiering 2024:2.

Kulturförvaltningen delar utredningens bild av att många verksamheter har kunnat höja sin kompetens inom breddad finansiering med hjälp av Kulturbryggans utbildningsbidrag (3.3.1 *Framtidens kultur och Kulturbryggan*). Kulturförvaltningens kulturstödsenhet uppfattar i dialog med det fria kulturlivets aktörer i Stockholm att det fortsatt finns behov av resurser för att arbeta med breddad finansiering i organisationerna. Oavsett kompetens kan kulturförvaltningen dock se risker för att det förslagna systemet kommer gynna de stora aktörerna som har resurser att jobba proaktivt med givande. Detta för sannolikt med sig behov av förändrade arbetssätt inom Stockholm stad för att både kunna möta kulturaktörerna med kunskap om hur insamlingsarbete och arbete med stora donationer fungerar, men även förändra kulturstödet så att det också kan innehålla öronmärkta medel för organisationerna att utveckla, anställa eller anlita sådan kompetens.

Kulturförvaltningen skulle önska en tydligare definition av vad som ryms i begreppet ”gräsrot” (7.3.2 *Matchad gräsrotsfinansiering*). I det föreliggande förslaget går det inte att tydligt utläsa om en gräsrot kan vara en etablerad aktör såsom till exempel en teater, eller om det snarare handlar om projekt som är kopplade till civilsamhällesaktörer.

3.2.1 Privatägda aktiebolag och ekonomiska föreningar

En del av bedömningen hur de föreslagna reglerna i författningsförslagen kan komma att tillämpas för olika typer av bolagsformer visar på en begränsning för det fria kulturlivet i Stockholm.

Utredningen uppmärksammar att det finns ett antal allmänna helt fristående större kulturverksamheter som är inrättade som privatägda aktiebolag eller ekonomiska föreningar men som ändå skulle kunna anses vara ideellt syftande eller allmännyttiga i någon bemärkelse samt de facto har en icke-vinstdrivande karaktär. Det gäller ett antal fria professionella scenkonstverksamheter, samt vissa mindre museer, konstnärskollektiv, gallerier och biografer. Här skriver utredningen att det utifrån ett beskattningsperspektiv inte är önskvärt att utvidga begreppet allmännyttig till rent privat verksamhet i dessa organisatoriska former då gränsdragningsproblemen skulle bli alltför stora. Detta kan få till konsekvens att många av aktörerna inom Stockholms stad inte kan ta del av det föreslagna matchningssystemet. Under 2025 gjordes nästan hälften av alla ansökningar om kulturstöd från Stockholms stads kulturförvaltning av aktörer, större som mindre, med organisationsformer som inte omfattas av reformen enligt slutbetänkandets förslag. Exempel på relativt stora aktörer i Stockholm som inte skulle kunna ta del av reformen är Folkoperan, Orienteatern, Fasching, Moderna dansteatern, Strindbergs Intima teater och Biografen Zita. Kulturförvaltningen *vill särskilt uppmärksamma* denna olyckliga konsekvens och efterfrågar en alternativ lösning som kan omfatta även dessa.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 12 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen instämmer i huvudsak med slutbetänkandets förslag.

Koncernledningen menar att det är viktigt att den miljard som utredningen föreslår ska satsas inom ramen för det föreslagna investeringsprogrammet är ett tillskott av nya medel och inte en omfördelning från andra befintliga satsningar på kultur.

Koncernledningen delar dotterbolaget Kulturhuset Stadsteaterns synpunkter.

Underremisser

Kulturhuset Stadsteaterns remissvar har i huvudsak följande lydelse: Kulturhuset Stadsteatern är positivt till förslagen i slutbetänkandet. Bolaget menar att den föreslagna försöksperioden på fyra år är för kort samt att det bör utredas ytterligare vilken effekt de föreslagna åtgärderna kan få för kulturverksamhet som inte bedrivs i aktiebolagsform.